

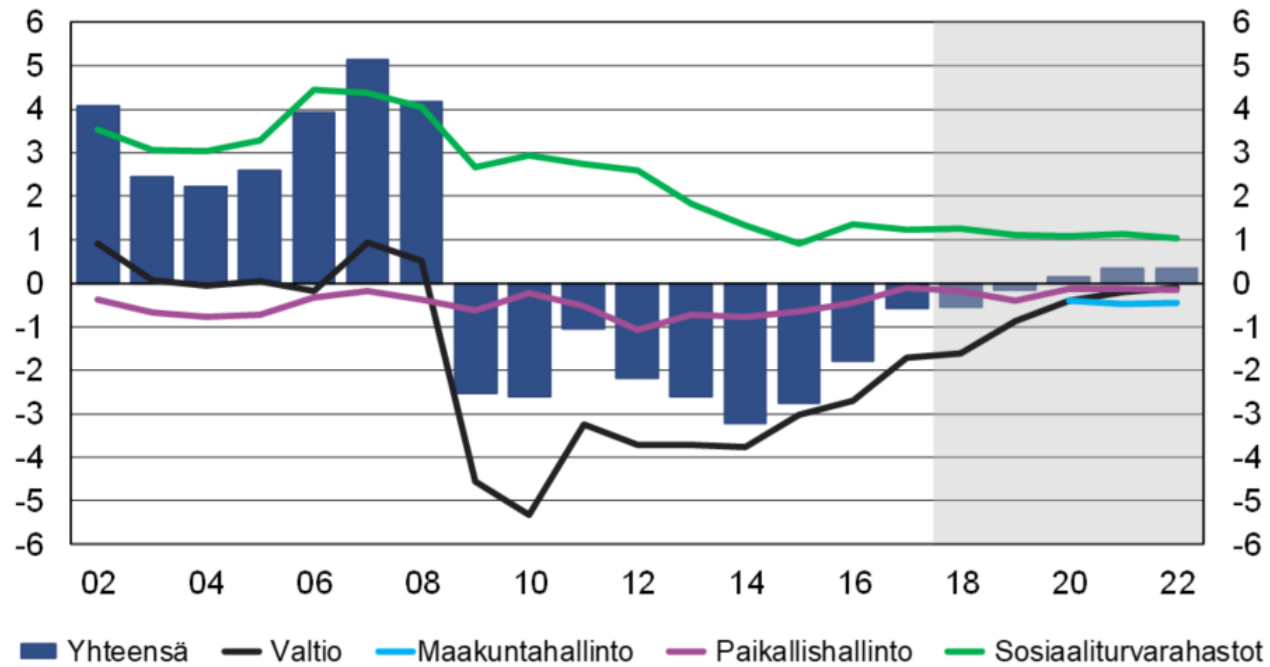
Kunnan ja maakunnan talous ja rahoitus

Etelä-Savon maakuntatilaisuus
22.5.2018

Henrik Rainio, vs. johtaja
Kuntaliitto, kuntatalousyksikkö

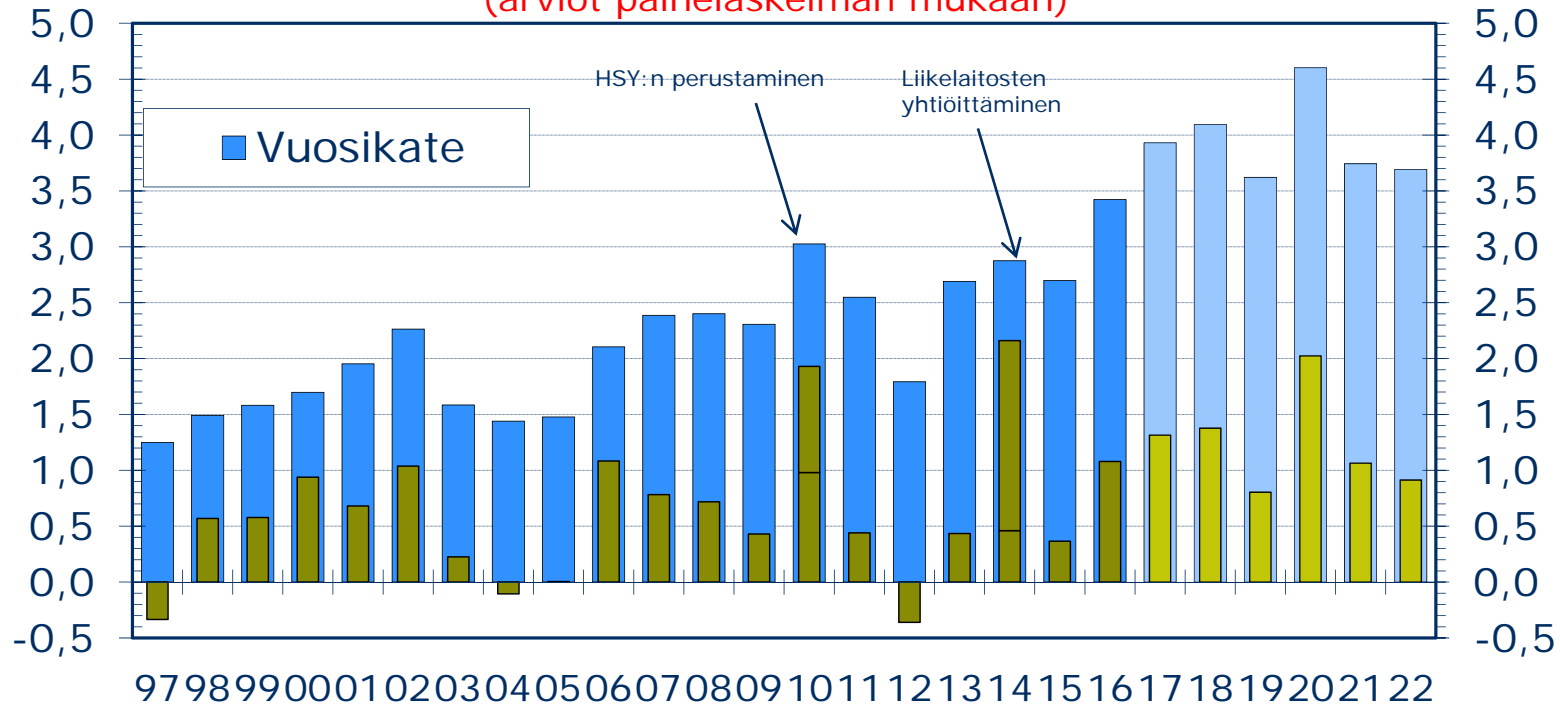
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Kuntatalousohjelman nostot keväällä 2018

- Kuntatalous vahvistui 2017 edelleen, mutta kuntien välillä on suuria eroja
- Maakunta- ja sote-uudistus muuttaa kuntatalouden rakenteita 2020
- Kuntatalouden näkymät suotuisat
- Kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan vaihtelevat paljon
- Kuntatalouden rahoitusasematavoite ollaan saavuttamassa
- Investointitarpeet, korjausvelka ja kasvukeskusten palvelujen ja infrastruktuurin laajentaminen haastavat kuntataloutta. Jotta investoinnit voitaisiin rahoittaa myös jatkossa, on kuntien tulokehityksen oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa.

Kuntasektorin vuosikate sekä tilikauden tulos vuosina 1997-2022, mrd. € (arviot painelaskelman mukaan)

Vuonna 2010 tilikauden tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa noin 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta noin 1,7 mrd. euroa.

Vuosikatteen ja tuloksen paraneminen vuonna 2020 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilitetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien

Kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelma vuosina 2015-2022, mrd. €

Tuloslaskelman erä	2016*	2017**	2018**	2019**	2020**	2021**	2022
Toimintatulot	9,35	9,23	9,28	9,47	7,67	7,86	8,05
Toimintamenot	-37,13	-36,75	-37,34	-38,50	-19,44	-19,92	-20,43
Toimintakate	-27,78	-27,51	-28,05	-29,03	-11,77	12,06	-12,39
Verotulot	22,10	22,54	23,17	24,22	13,65	13,27	13,54
Valtionosuudet	8,83	8,54	8,71	8,20	2,42	2,25	2,26
Rahoituserät, netto	0,27	0,37	0,26	0,23	0,30	0,29	0,28
Vuosikate	3,42	3,93	4,09	3,62	4,60	3,74	3,69
Poistot ja arvonalent.	-2,72	-2,75	-2,85	-2,95	-2,71	-2,81	-2,91
Satunnaiserät, netto	0,38	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Tilikauden tulos	1,08	1,31	1,38	0,80	2,02	1,06	0,91
muutos-%:							
Toimintatulot	1,8	-1,2	0,5	2,0	-19,0	2,4	2,4
Toimintamenot	1,0	-1,0	1,6	3,1	-49,5	2,5	2,6
Verotulot	1,5	2,0	2,8	4,5	-43,7	-2,8	2,0
Valtionosuudet	7,2	-3,3	2,0	-5,8	-70,5	-7,0	0,3

Toimintamenot ja verotulot puolittuvat, mutta vuosikate säilyy kohtuullisena

Vuonna 2017 toimintatuloja ja -menoja sekä valtionosuuksia pienentää perustoimeentulotuen laskutuksen ja maksatuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus.

Talouden paraneminen vuonna 2020 johtuu pääosin siitä, että veroprosenttien ja yhteisöveron jako-osuuden leikkauksista huolimatta kunnille tilitetään vielä aiempien verovuosien veroja aiempien vuosien korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien perusteella.

Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot, mrd. €

	2016	2017 1)	2018	2019	2020 2)	2021	2022
Toimintamenot	37,13	36,75	37,34	38,50	19,44	19,92	20,43
- Henkilöstömenot	20,78	20,17	20,20	20,88	10,44	10,68	10,91
- Palkat	15,93	15,84	16,01	16,61	8,42	8,62	8,81
- Muut henkilöstömenot	4,85	4,34	4,19	4,27	2,01	2,06	2,10
- Ostot (materiaalit ja palv.)	12,54	12,85	13,35	13,77	6,62	6,82	7,05
- Avustukset	2,77	2,28	2,29	2,31	1,49	1,49	1,51
- Muut toimintamenot	1,03	1,45	1,49	1,54	0,90	0,93	0,96
Korkomenot	0,33	0,33	0,39	0,44	0,38	0,40	0,41
Investoinnit	4,34	4,47	4,63	4,72	4,01	4,12	4,23
Yhteensä	41,80	41,55	42,36	43,66	23,83	24,44	25,08
Muutos-%:							
Toimintamenot	1,0	-1,0	1,6	3,1	-49,5	2,5	2,6
- Palkat	-1,1	-2,9	0,1	3,4	-50,0	2,3	2,2
- Ostot (materiaalit ja palv.)	3,2	2,4	3,9	3,2	-52,0	3,1	3,3
Menot yhteensä	0,9	-0,6	2,0	3,1	-45,4	2,6	2,6

Toimintamenot puolittuvat, mutta investoinneista lähtee alle viidennes

1) Vuonna 2017 toimintamenoja (sekä toimintatuloja ja valtionosuuksia) supistaa perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto Kelalle. Vaikutus toimintamenoihin on noin -700 miljoonaa euroa. Kiky-sopimuksen vaikutus henkilöstömenoihin on vuonna 2017 myös noin -700 miljoonaa euroa.

2) Vuodesta 2020 lähtien menojen tasossa on otettu huomioon sote- ja maakuntauudistus.

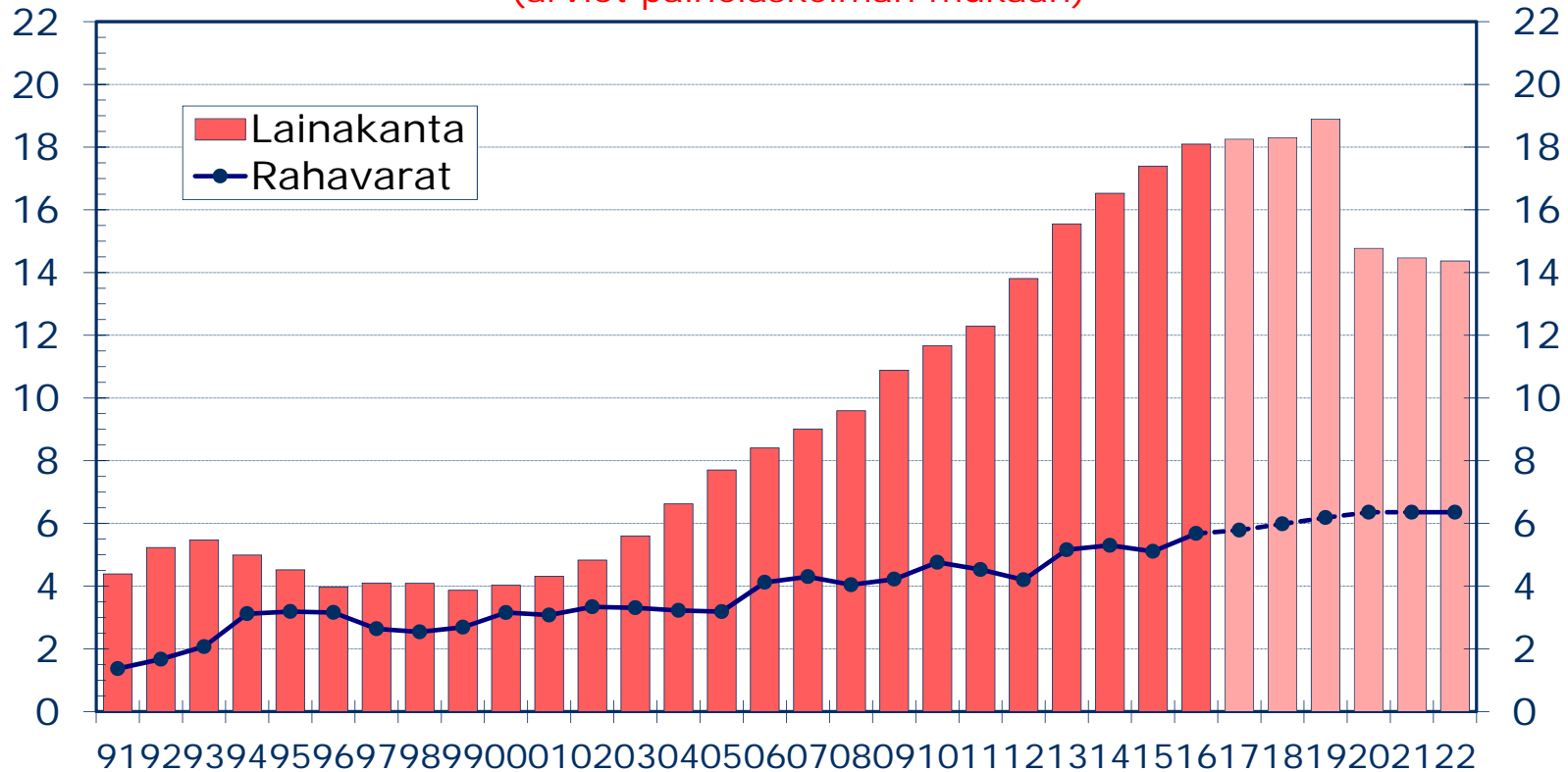
Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot, mrd. €

	2016	2017 1)	2018	2019	2020 2)	2021	2022
Toimintamenot	37,13	36,75	37,34	38,50	19,44	19,92	20,43
- Henkilöstömenot	20,78	20,17	20,20	20,88	10,44	10,68	10,91
- Palkat	15,93	15,84	16,01	16,61	8,42	8,62	8,81
- Muut henkilöstömenot	4,85	4,34	4,19	4,27	2,01	2,06	2,10
- Ostot (materiaalit ja palv.)	12,54	12,85	13,35	13,77	6,62	6,82	7,05
- Avustukset	2,77	2,28	2,29	2,31	1,49	1,49	1,51
- Muut toimintamenot	1,03	1,45	1,49	1,54	0,90	0,93	0,96
Korkomenot	0,33	0,33	0,39	0,44	0,38	0,40	0,41
Investoinnit	4,34	4,47	4,63	4,72	4,01	4,12	4,23
Yhteensä	41,80	41,55	42,36	43,66	23,83	24,44	25,08
Muutos-%:							
Toimintamenot	1,0	-1,0	1,6	3,1	-49,5	2,5	2,6
- Palkat	-1,1	-2,9	0,1	3,4	-50,0	2,3	2,2
- Ostot (materiaalit ja palv.)	3,2	2,4	3,9	3,2	-52,0	3,1	3,3
Menot yhteensä	0,9	-0,6	2,0	3,1	-45,4	2,6	2,6

1) Vuonna 2017 toimintamenoja (sekä toimintatuloja ja valtionosuuksia) supistaa perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto Kelalle. Vaikutus toimintamenoihin on noin -700 miljoonaa euroa. Kiky-sopimuksen vaikutus henkilöstömenoihin on vuonna 2017 myös noin -700 miljoonaa euroa.

2) Vuodesta 2020 lähtien menojen tasossa on otettu huomioon sote- ja maakuntamuutokset.

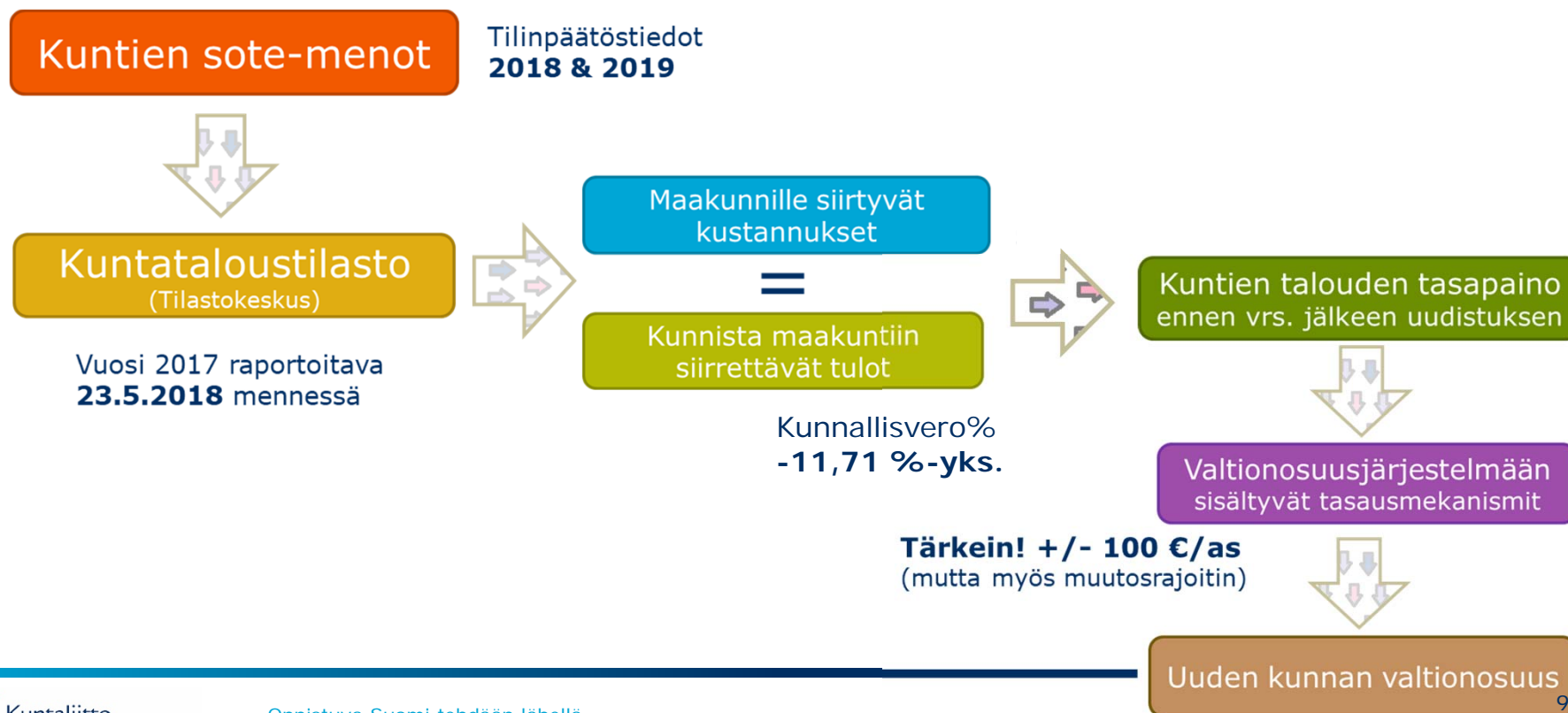
Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1991-2022, mrd. € (käyvin hinnoin) (arviot painelaskelman mukaan)

9192939495969798990001020304050607080910111213141516171819202122

Maakuntasektorille siirtyy myös sairaanhoitopiirien velat, joiden arvioidaan kuntatalouden kehitysarviossa olevan 3,5 mrd. vuoden 2020 tasossa.

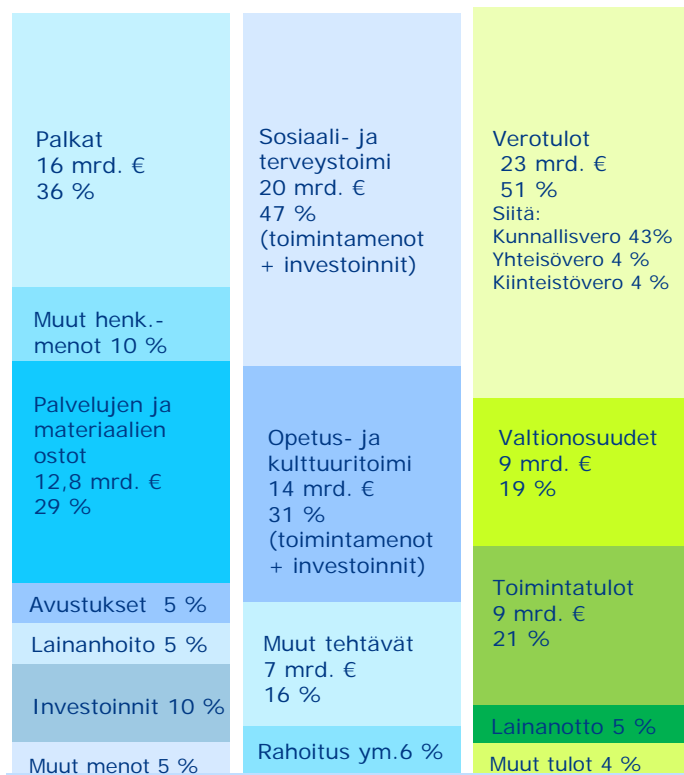
Maakuntauudistuksen siirtolaskenta

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

13.4.2018/mm

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

HAHMOTELMA VUODESTA 2020 noin 25 mrd. €

13.4.2018/mm

Lähde: VM
13.4.2018/Kuntaliitto/Tilastokeskus

Maakuntien rahoituksen lähteet

**Valtiolta siirtyviä
tehtäviä vastaava
rahoitus siirtyy
maakunnille, yhteensä
1,07 mrd. €**

**Kuntien valtionosuus- ja
verotuloja siirretään valtiolle
maakuntien rahoitusta varten
17,6 mrd. euroa**

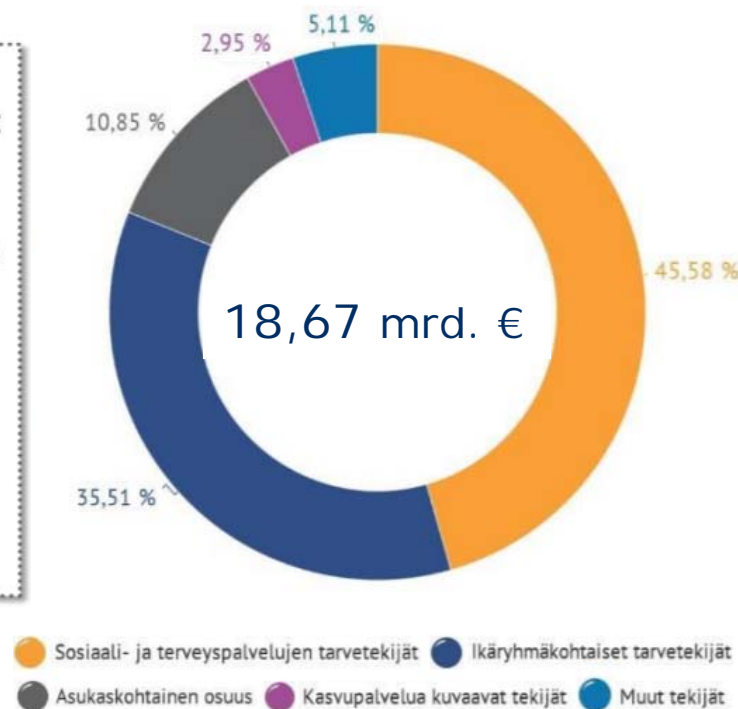
24,7 mrd. € MAAKUNTA

**Myynti-, maksu- ja
muut käyttötuotot
3,2 mrd. €**

**Erillisrahoitus maakunnille
2,8 mrd. €**

Maakunnan yleiskatteinen rahoitus

Ajankohtaisimmat maakuntataloudesta

- Maakuntien vuokralaskelmat 15.5.2018
 - » http://alueuudistus.fi/artikkeli/-/asset_publisher/maakuntien-alustavat-tilavuokrat-julki-tilakustannukset-noin-10-kaikista-menoista
- Maakuntien rahoituslaskelmat 16.5.2018
 - » <http://alueuudistus.fi/maakuntien-rahoituslaskelmat>
- Valtiovarainvaliokunnan lausunto 17.5.2018
 - » <https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/VaVL+5/2018>
- Koetalousarvio-ohjeet (valmisteilla)
- Välivaiheen arvonlisäverotus

Kuntatalousyksikön edunvalvonta

Kunnat

- Siirtolaskelmat ja kuntataloustilasto
- Kuntien talouden "simulointi"
- Verotulojen ja valtionosuuksien muutokset
- Kuntien investointikyky
- Kuntien sopeutusmahdollisuudet
- Omaisuusjärjestelyt

Maakunnat

- Tiukka talouden ohjaus: maakuntaindeksi, neuvottelumenettely, arviontimenettely
- Muutoksen ylimääräiset kustannukset: palkka-harmonisointi, toimitilat, asiakasmaksujen harmonisointi, ICT ja hallinto
- Välivaiheen arvonlisäverotus
- Valinnanvapauden korvausmalli
- Verotusoikeus

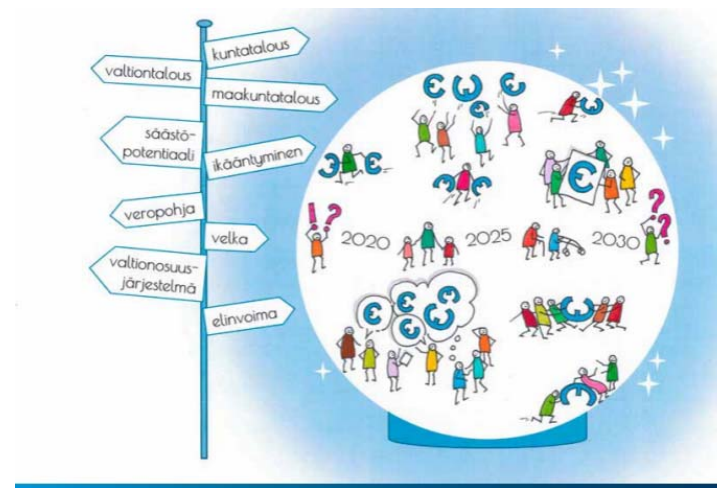
Kuntatalous kohti 2020-lukua

Kuntatalous on suurten muutosten edessä, kun maakunta- ja sote-uudistus myllertää perusteellisesti koko julkisen hallinnon tehtävät, ohjauksen ja talouden.

Kuntien ja maakuntien taloutta on tähän asti tarkasteltu lähinnä uudistuksen siirtymävaiheessa. Siirtymävaiheen jälkeiseen aikaan kurkistaminen on jäänyt vähemmälle.

Kuntatalous kohti 2020-lukua -julkaisu paikkaa osaltaan tätä aukkoa ja koettaa herättää keskustelua lähivuosien haasteista ja myös niiden ratkaisuvaihtoehdoista

Lataa maksuton Kuntatalous kohti 2020-luku -julkaisu täältä http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3445.

Kuntatalous kohti 2020-lukua

Asiantuntijänäkemyksiä kuntatalousyksiköstä

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kiitos!

Henrik Rainio
Vs. johtaja, kuntatalous
Kuntatalous
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+ 358 50 596 9635
henrik.rainio@kuntaliitto.fi

